

Patrick De Rynck, voorzitter Vlaamse Auteursvereniging (VAV)

Geachte dames en heren commissieleden,

Beste collega's uit het boekenvak,

De voorbije presentaties en betogen gaven u een volkomen verkeerd beeld van ons vak.

Maar dat komt vooral door hun volgorde: auteurs komen in dat vak namelijk altijd en overal het eerst. Zonder auteur is er niets: geen boek, geen uitgever en distributeur, geen boekhandel, geen bibliotheek, geen Carrefour met boeken. Het klopt dat auteurs voor een aantal dingen wel eens het laatst in beeld komen. Daar wordt aan gewerkt, onder meer door VAV, de Vlaamse Auteursvereniging en zijn 600 leden die ik hier als voorzitter vertegenwoordig. Het gaat om auteurs van proza en poëzie en strips, illustratoren, vertalers, scenaristen.

Dit gezegd zijnde wil ik u geruststellen: u wordt hier vandaag overspoeld door cijfers en de bijbehorende argumenten. Uiterst terecht, natuurlijk. Maar ik wil het over een andere boeg gooien.

Er kwam mij vorige week een schrikbarend cijfer (dus toch een cijfer...) ter ore bij een uitgever: als ik haar moet geloven, moet je tegenwoordig bij calculaties rekening houden met 10 tot 15% beschadigde exemplaren. Dat is een ramp, voor bijna iedereen. En die ramp heeft naar verluidt deels te maken met het passieloos, achteloos omgaan met boeken. Ik vind dat hartverscheurend erg.

Meteen kent u het eerste van mijn twee kernwoorden in mijn vier en een halve minuut: passie. Ik ben ervan overtuigd dat ons boekenvak zoals het er nu voorstaat vooral passionele, zorgzame mensen nodig heeft en kansen moet bieden. Meer, veel meer dan mensen die alleen maar de vraag centraal stellen en godbetert passieloze managers. Mensen met passie dus, die weten waar ze het over hebben. Uiteraard denk ik onder meer aan het fenomeen van de gepassioneerde bibliothecaris en boekhandelaar, over wie het hier vandaag óók gaat. Dat zijn de mannen en de vrouwen die van uw bezoek aan hun bibliotheek of boekhandel een internetloze surfervaring maken. Slalommend tussen de titels waar u niet naar op zoek was en die u en stoemelings koopt of uitleent.

Gepassioneerde mensen trekken zich niet ál te veel aan van de vraag wat de vraag is: zij bieden aan, ze overtuigen en ze verkopen er desnoods zichzelf bij. De vraag centraal stellen is niet hetzelfde als relevant zijn.

Verdedig ik hier een uitstervende mensensoort? Ik denk het niet, aangezien passie en de kracht van the real thing redelijk onverwoestbare fenomenen zijn. Passie, dus, om nog meer beschadigde boeken en een onomkeerbaar beschadigde sector te voorkomen. Om de vraag te voeden met een rijk aanbod.

M'n tweede kernwoord staat in het hart van onze gesprekken vandaag: diversiteit. Ik bekijk die uiteraard vanuit auteursperspectief. Een maatschappelijk gezonde letterensector heeft een diversiteit aan boeken nodig – ook om maatschappelijk relevant te blijven. Thrillers, SF, bestsellers en extreem populaire jeugdboeken: ze zijn broodnodig voor een gezond veld. Om diverse redenen: als lokkers, opstapjes, reclameborden, economisch fundament en als nog van alles... Maar dat gezonde veld heeft ook een verdomd hoge nood aan het baanbrekende, vernieuwende, experimentele, problematiserende, debuterende boek. // Het boek van de oudere auteur met een klein maar vast publiek. Het boek van de nieuwe Lanoye die nog maar weinig mensen kennen en die op cafétafels staat te roepen hoe goed hij wel is. Tot iedereen het gehoord heeft. Het boek van de canonieke auteur waar straks mensen vergeefs naar op zoek zullen gaan, meer en meer ook in onze bibliotheken. Het boek van de dichter die op begrafenissen veel succes heeft en tegelijk maar enkele honderden bundels verkoopt. De boeken ook die onder meer het VFL mee mogelijk maakt en die zonder een diverse sector in al zijn geledingen op een kille, koude steen dreigen te vallen. Of in het water.

Daar gaat het mij hier vandaag over: niet over begrafenissen of over verdrinkende boeken, maar over passie en diversiteit. Ik wens die iedereen toe: de bibliothecaris, de uitgever, de boekhandelaar, de Carrefour-verantwoordelijke... Aan de auteurs zal het niet gelegen hebben.

Ik ben van geboorte classicus, en dus eindig ik graag met een klassiek cliché: *Ceterum censeo*... En overigens zijn auteurs, illustratoren en vertalers van mening dat de boekenprijs in Vlaanderen gereguleerd moet zijn. De schamele zes maanden waar we het over hebben zijn daarbij al een ferm compromis.